

Andere dieren op cachets van kelderflessen

Peter Vermeulen

1. Inleiding

De meest voorkomende symbolen op de cachets van kelderflessen zijn ongetwijfeld ankers en vogels. Reeds schreef ik hierover. Dit keer zijn andere dieren aan de beurt. Aanvullingen hierop zijn van harte welkom!

2. Dieren

Leeuw

Blankenheym & Nolet

In 1714 begon Carolus Blankenheym een distilleerderij aan de Hoogstraat hoek 't Steyger.
In 1814 huwde Hubertus Sigismundus Nolet (zoon van J.J.Nolet, 4e generatie) met Elisabeth Josina Blankenheym.
Samen met zijn schoonvader Carolus (naamgenoot van de oprichter) richtte hij "BLANKENHEYM & NOLET" op. Reeds in 1815 trad Nolet uit, maar de naam bleef hetzelfde.
De distilleerderij verhuisde in 1799 naar de Lombardkade.
In 1917 werd P.Loopuyt & Co overgenomen, welk bedrijf vooral naar Schotland exporteerde.
Ook werd in 1933 Van den Bergh & Co (Antwerpen) overgenomen.
En in 1955 werd overgenomen Udolpho Wolfe (USA).
Sinds 1970 is B&N ingelijfd bij Bols.
Blankenheym & Nolet liet liefst 165 merken registreren.

We zullen er een paar noemen:

- Anker (een enkel anker)(1881-1938)
- Ankers (twee ankers onder kroon)(1889)
- Sleutel(1855-heden)
- Bel met Lint
- Blankenheym's Spengler
- B&N
- Lion Brand

Hoewel meer distilleerderijen (o.a. "Daniel Visser & Zonen" en "Boll & Dunlop") een leeuw als merk voerden, is dit is "Lion Brand" toch zeer vermoedelijk een merk van "Blankenheym & Nolet", temeer daar de vindplaats Ghana is. Daar worden de flessen van dit bedrijf nog veelvuldig gevonden.

De kelderfles met dit merk is opmerkelijk klein: slechts 20 cm, 0,40lt. Verdere gegevens: olijfgroen; tapse top; geblazen; gevonden in Ghana. Het cachet met de woorden "LION BRAND" vertoont een leeuw in het midden.

Meijer & Co

De cachets van de meeste kelderflessen van "C.Meijer & Co Schiedam" (nu BOLS) worden gesierd met de bekende palmboom. Het cachet op deze fles vertoont echter geen palmboom, maar een staande leeuw! Verder ontbreekt bij de firmanaam de letter "C", dus "Meijer & Co" i.p.v. "C.Meijer & Co".

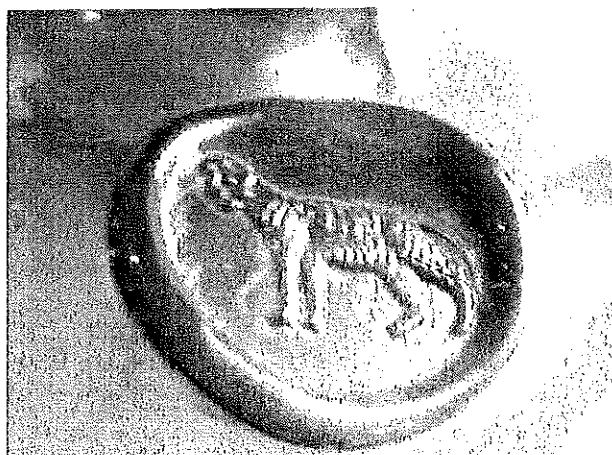
De fles is 23½cm hoog, inhoud 0,70lt, korte tapse top, olijfgroen van kleur, op de bodem is een rechtstandig kruis in een vierkant te zien. De fles is vermoedelijk in een kleimal geblazen.

De afgebeelde leeuw stelt hier de Nederlandse heraldische leeuw voor met de 7 pijlen (van de Zeven Verenigde Provincies) in de rechterklaw. Dat klopt wel, want Meijer & Co liet als merk officieel registreren:

"**Je Maintiendrai**" benevens een afbeelding van de Nederlandse Leeuw.

Tijger

Diverse distilleerderijen voerden een tijger als beeldmerk (o.a. "W.Hasekamp", "Blankenheim & Nolet" en "Daniel Visser & Zonen"). Aangezien op het cachet van deze fles alleen maar een afbeelding van een tijger te zien is, blijft het gissen naar de oorsprong. De fles is 29cm, 1,50lt, olijfgroen, varkenssnuut top, geblazen. Gelet op de vindplaats (Ghana) komen de eerste twee genoemde bedrijven het meest in aanmerking. Maar gewoon een concurrent, die van de merkbekendheid gebruik wil maken, is hier zeer wel mogelijk. Zeker omdat er helemaal geen letters bijstaan.

Slang

A. van Hoboken

Toen Anthony van Hoboken, Heer van Rhoon en Pendrecht, in 1774 een distilleerderij startte, was hij een rijke boterhandelaar en voerde hij ook reeds het merk "AVH".

Ook bezat hij een rederij en zijn schepen voeren vooral naar de Oost met allerlei soorten goederen

In 1790 ging hij samen verder met Torley en de Bie in een distilleerderij onder de naam "Hoboken de Bie & Torley".

Nadat Torley was uitgekocht, werd de naam gewijzigd in "Hoboken de Bie" & Co".

In 1796 begon Anthony een nieuwe distilleerderij, samen met zijn zwager Arnoldus Rogge, een zee kapitein uit Bremen.

Het bedrijf werd "Hoboken & Rogge" gedoopt (1796-1804).

In 1799 kochten zij de distilleerderij "De Dubbele Passer" eveneens in Delft.

In 1834 werd door hem persoonlijk het bekende logo geïntroduceerd:

"een slang, bijtend in zijn eigen staart".

In 1876 werd de naam van de firma gewijzigd in "A. van Hoboken" met Anthony van Hoboken Jzn van Cortgene en zijn zoon Jacobus van Hoboken als directeuren.

Ook de andere distilleerderij "Hoboken de Bie & Co" (gebruikte o.a. kelderflessen met "HdB&C" in het zegel) behoorde aan de Hoboken/Rogge familie.

Enige merken van A. van Hoboken zijn:

AVH (met slang)

Hoboken de Bie & Torley

HdB&T

Hoboken de Bie & Co

HdB&C

La Cathedral de Rotterdam (St Laurenskerk)

Ibis

Hoboken & Rogge

Hobbie (= Hoboken de Bie)

Helaas heb nog geen fles kunnen bemachtigen met het cachet "DANIEL VISSER & ZONEN SCHIEDAM" rondom een steigerende hengst. Wel kon ik via een ruil met een Duitse verzamelaar een los cachet (3½cm) bemachtigen. Het is gevonden in Namibië.

Literatuur:

- * Wim Snickers in Scydam 1996 nr 5 "Schiedam, Spiritus en Schnapps"
- * Wim Snickers in Scydam 1993 nr 1 "Het aloude Schiedamse lied"
- * Wim Snickers en Peter Vermeulen "Daniel Visser & Zonen" artikel in "De Oude Flesch" nr 37, 1988
- * Beeldmerken en Etiketten van enige distilleerderijen Lo van Sint Maartensdijk e.a. Ravenstein 1997
- * De Moutwijnindustrie te Schiedam Coen Kramers Thz Amsterdam 1946
- * "De Branderijen in Holland tot het begin der negentiende eeuw" P.J. Dobbelaar. Schiedam 1930.
- * "Het Brandersbedrijf te Schiedam in de 17e en 18e eeuw" J. van Riemsdijk. Schiedam 1916.

Een importeur in Indie was *Emanuel Hijmans* te Samarang en zijn naam komt dan ook voor op een fraaie kelderfles met glaszegel. In het glaszegel de letters HM. Ook in Samarang was een locale importeur actief, waarschijnlijk van chinese afkomst, met de naam *Tan King Hoey*. Op zijn flessen zijn zijn naam: Tan King Hoey, Samarang en op de schouder een glaszegel met daarin de letters TKH. Een andere importeur was de firma *S.L. van Nierop & Co*, volgens hun etiket "importeurs voor Soerabaia, Samarang & Cheribon". Zij importeerden jenever onder het merk "*Tjap Ajam - Schiedam*". Bekend is een fles met een glaszegel met daarop afgebeeld twee kraanvogels rondom een kroon met daaromheen de tekst "*Tjap Tjangah-Schiedam*".

Nog een andere importeur was in Soerabaia gevestigd en wel de firma van *J.S. Ara Thoon & Co*.

Zoals u uit bovenstaand stukje ziet is er veel te vertellen over de export van jenever naar Indie en ik ben er zeker van dat er leden zijn die aanvullingen op mijn verhaal kunnen geven. Gaarne verzoek ik hen hun kennis via ons clubblad met ons te delen, zodat we een meer volledig beeld krijgen van deze indertijd zo belangrijke activiteit.

Hieronder een foto van Theo Hulst met zijn winnende stand van 15 jeneverflessen.

Voor onze lezers van De Oude Flesch van links naar rechts:

T. HARRISON & CO met anker; DE KORENAAR SCHIEDAM met schip, een zeldzame kruik en een schitterende art nouveau schotel van Loopuyt's Oude Genever gevonden in Indonesië.

BOLL & DUNLOP met drinkende man, ook een zeldzame kruik. DANIEL VISSER kutrolf met zegel.

DE OLIJFBOOM, een internationaal zeer gezochte fles; A VAN HOBOKEN met slang, zeldzame ceramiek fles uit 1920 en een Henkes Gin en Schnapps ovale geëmailleerde reclameplaat gevonden in Indonesië; HULSTKAMP met drinkende man; THE PHILANTROP met drinkende man. BLANKENHEIM & NOLET met sleutel; W.HASEKAMP & CO met poema; COSMOPOLIET met drinkende man; SPIRITUSFABRIEK met 2 sterren. Op de voorgrond onder het reclamebord een gezegelde fles van P.LOOPUYT met tulpglaasje.

Links naast Theo's stand ziet u de indrukwekkende stand van Rick O'Driscoll een bekende Australische jeneverflessenverzamelaar. Opmerkelijk zijn 6 gezegelde kutrolfs van verschillende Nederlandse distillateurs in 6 kleuren.

Op de volgende pagina nog een overzichtfoto van de hal met het show- en het verkoopgedeelte.